

Historie rozpočtu EU

Rozpočtové záležitosti

© Evropský parlament

Tematická sekce pro rozpočtové záležitosti

Generální ředitelství pro vnitřní politiky Unie
PE 636.475 - květen 2019

CS

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO INTERNÍ POLITIKY
TEMATICKÁ SEKCE D: ROZPOČTOVÉ ZÁLEŽITOSTI

Historie rozpočtu EU

HLOUBKOVÁ ANALÝZA

Abstrakt

Rozpočet Evropské unie tvoří tři pilíře: jeho výdaje, financování a audit. Tento informační dokument se zabývá historií rozpočtu a jeho vývojem v rámci víceletého plánování a sestavování ročních rozpočtů. Nabízí pohled na tyto otázky v kontextu měnících se pravomocí Evropského parlamentu v oblasti rozpočtu a rozvoje jeho postupů v oblasti financování a auditu. Již od samého vzniku Evropského společenství v roce 1952 panovalo mezi evropskými orgány a členskými státy napětí ohledně sestavování rozpočtu a rovněž existovala silná vazba mezi reformami v oblasti výdajů a reformami týkajícími se financování.

24. 6. 2019

Tento dokument si vyžádal Rozpočtový výbor Evropského parlamentu.

AUTOR

Dr. Giacomo Benedetto, držitel grantu „Jean Monnet Chair“ v oblasti politik Evropské unie, Royal Holloway, University of London

ODPOVĚDNÝ ADMINISTRÁTOR

pan Niels Fischer
Tematická sekce pro rozpočtové záležitosti
Evropský parlament
B-1047 Brusel
E-mail: poldep-budg@europarl.europa.eu

JAZYKOVÁ ZNĚNÍ

Originál: EN
Překlady: BG, CS, DA, DE, EL, ES, ET, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, SV

O VYDAVATELI

Pokud chcete kontaktovat tematickou sekci nebo si objednat její pravidelný zpravodaj, pište na adresu:

poldep-budg@europarl.europa.eu

Rukopis byl dokončen v květnu 2019.
Brussels, © European Union, 2019.

Tento dokument je k dispozici na internetu na této adrese:

<http://www.europarl.europa.eu/committees/cs/supporting-analyses-search.html>

DISCLAIMER

Názory vyjádřené v tomto dokumentu jsou názory autora a nemusí nutně představovat oficiální postoj Evropského parlamentu.

Rozmnožování a překlady pro nekomerční účely jsou povoleny, pokud je uveden zdroj a vydavatel je předem upozorněn a obdrží kopii.

OBSAH

OBSAH	3
SEZNAM TABULEK	4
SEZNAM GRAFŮ	4
SHRNUTÍ	5
1. POČÁTKY ROZPOČTU	6
1.1 Evropské společenství uhlí a oceli	6
1.2 Evropské společenství pro atomovou energii, 1958	6
1.3 Smlouva o jednotných orgánech, 1967	7
1.4 Lucemburská smlouva, 1970, a Bruselská smlouva, 1975	8
2. OD SPOLEČNÉHO K VNITŘNÍMU TRHU	10
2.1 Finanční výhledy a víceleté finanční rámce od roku 1988	10
2.2 Roční rozpočet a Lisabonská smlouva po roce 2009	12
3. VLASTNÍ ZDROJE PO ROCE 1970	14
3.1 Vlastní zdroje v sedmdesátých letech	14
3.2 Sleva pro Spojené království sjednaná ve Fontainebleau, 1984	18
3.3 Vlastní zdroje a vnitřní trh	18
4. AUDIT ROZPOČTU	21
5. DALŠÍ POJMY	22
5.1 Závazky, platby a RAL	22
5.2 Rozlišené a nerozlišené prostředky	22
5.3 Přidělování předběžných prostředků a nepřidělování předběžných prostředků	22
5.4 Džentlenská dohoda	22
5.5 „Žádné rozpočtové položky bez právního základu“	23
ODKAZY	24
PŘÍLOHY	27

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Procentuálně vyjádřené příspěvky členských států a hlasovací práva v období 1958–74	14
Tabulka 2: Vlastní zdroje – změny od roku 1970	15

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Rozpočtový proces z roku 1975	9
Graf 2: Rozložení výdajů od roku 1988 (východisko: závazky na úrovni 1,28 % HNP v letech 1993–1999)	11
Graf 3: Rozpočtový proces po roce 2009	13
Graf 4: Vývoj vlastních zdrojů po roce 1958	19

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I	
Historický přehled rozpočtu EU	27
PŘÍLOHA II	
Životní cyklus ročního rozpočtu a postupu absolutoria, příklad rozpočtu na rok 2019	28
PŘÍLOHA III:	
Rozpočtové závazky k výdajům víceleté povahy od roku 1988	29

SHRNUTÍ

V roce 1952 bylo založeno první evropské politické Společenství uhlí a oceli s centrálními nezávislými orgány, které měly pravomoc vybírat daně z uhlí a oceli. Tato oblast byla mimo přímou kontrolu členských států. Jestliže je politika týkající se rozpočtu Evropské unie v současnosti charakterizována zdrženlivým postojem vnitrostátních orgánů k tomu, aby umožňovaly Unii vykonávat činnosti v oblasti rozpočtu, je nutné poznamenat, že toto napětí trvá téměř 70 let. Na konci 60. let 20. století byla úloha společenství uhlí a oceli oslabena. Následná společenství, Společenství pro atomovou energii a Evropské hospodářské společenství, na něž navázala Evropská unie, svým centrálním orgánům neumožňovala uplatňovat přímou pravomoc výběru daní.

Toto informační sdělení analyzuje pravomoci tří evropských společenství vzniklých v 50. letech 20. století v oblasti sestavování rozpočtu. Objasňuje fungování rozpočtů těchto společenství a změny, k nimž došlo v 60. letech minulého století, kdy došlo ke sloučení těchto společenství a zvýšily se výdaje v nových politických oblastech, zejména pokud jde o výdaje týkající se Evropského sociálního fondu a zemědělství. Toto navyšování rozpočtu způsobilo napětí mezi členskými státy s rozdílnými prioritami, které odstranila Lucemburská smlouva uzavřená v roce 1970. Řešení spočívalo také ve stanovení trvalého finančního základu rozpočtu a ve zvýšených pravomocích Evropského parlamentu týkajících se opravy a kontroly rozpočtu.

V 70. a 80. letech došlo ke zvýšení výdajů v důsledku zavedení a následného rozšiřování politiky soudržnosti. V roce 1979 byl poprvé v přímých volbách zvolen Evropský parlament (do té doby jeho členy jmenovaly vnitrostátní parlamenty), který byl ve sporu s Evropskou radou zastupující členské státy ohledně rozpočtu. S ohledem na zahájení programu pro vnitřní trh v roce 1987 bylo třeba větších investic a tedy i většího rozpočtu. Díky víceletému finančnímu plánování (nebo výhledům) se podařilo částečně toto napětí v rámci ročních procesů zmírnit.

Následně se sdělení zaměří na historii financování rozpočtu. Na samém začátku stojí dohoda o trvalém financování rozpočtu, která byla uzavřena současně s Lucemburskou smlouvou v roce 1970. S nárůstem výdajů v 70. a 80. vzrostlo také napětí ohledně financování, neboť Britové byli nespokojeni kvůli své rozpočtové nerovnováze. V roce 1984 získala Velká Británie trvalou „opravu“ ve svůj prospěch. Později to vedlo k přiznání menších „oprav“ dalším členským státům. V roce 1988 bylo nutné s ohledem na mnohem větší budoucí rozpočet pro vnitřní trh navýšit jeho financování, čehož bylo dosaženo pomocí nových zdrojů na základě hrubého domácího produktu jednotlivých členských států. Od té doby se financování, s výjimkou omezení používání daně z přidané hodnoty a současného navýšení financování z národního bohatství, vyvíjelo bez zásadních změn.

Pokud jde o audit, zabývá se sdělení úlohou auditních orgánů v prvních společenstvích. V roce 1975 byl zřízen Účetní dvůr jakožto nezávislý orgán. Vypracovává výroční zprávu o ověření roční účetní závěrky Unie a v případě, že je závěrka v pořádku, vydává prohlášení o věrohodnosti účtů. V Evropském parlamentu existuje od roku 1979 výbor odborníků pro audit, který posuzuje roční účetní závěrky a zprávy Účetního dvora. Následně připravuje rozhodnutí Parlamentu o tom, zda schválí účetní závěrku za daný rok a udělí „absolutorium“.

Závěrečná část sdělení definuje některé technické pojmy v oblasti rozpočtu. Jedná se o závazky, platby a nezaplacené závazky (tzv. RAL), rozlišené a nerozlišené prostředky, přidělování předběžných prostředků a nepřidělování předběžných prostředků a význam tzv. džentlmenské dohody a koncepce „žádné rozpočtové položky bez právního základu“.

Chronologický přehled vývoje rozpočtu je uveden v příloze I v závěrečné části tohoto sdělení.

1. POČÁTKY ROZPOČTU

- Jakým způsobem fungovaly rozpočty prvních společenství
- Dopady sloučení společenství
- Růst výdajů společenství
- Rozpočtové smlouvy ze 70. let 20. století a zvýšení pravomocí Evropského parlamentu v oblasti ročního rozpočtu

1.1 Evropské společenství uhlí a oceli

První evropské politické společenství, Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), vzniklo v roce 1952. Jeho úkolem bylo regulovat uhelný a ocelářský průmysl v šesti zakládajících členských státech (Belgii, Francii, Německu, Itálii, Lucembursku a Nizozemsku) a vytvořit pro tyto produkty jednotný trh. ESUO bylo řízeno čtyřmi ústředními integrovanými orgány:

- Vysokým úřadem společenství ESUO, výkonným orgánem, který byl předchůdcem Evropské komise
- Radou zastupující členské státy, v jejímž předsednictví se členské státy střídaly každé tři měsíce
- Shromážděním, jehož členy byli delegáti vnitrostátních parlamentů a který byl předchůdcem Evropského parlamentu
- Soudním dvorem, který měl rozhodovat soudní spory

Vysoký úřad uplatňoval rozsáhlé pravomoci v oblasti uhlí a oceli. K jeho pravomocem patřila také nezávislá správa financí ESUO. Na rozdíl od pozdějších evropských společenství nefungovalo ESUO na základě ročního rozpočtu. ESUO bylo financováno z poplatků z obratu uhelného a ocelářského průmyslu v maximální výši 1 %, z cel na dovoz uhlí a oceli a pokut ve výši maximálně 5 % obratu sankcionovaných podniků. Vysoký úřad stanovoval poplatky v rámci těchto limitů a jeho rozhodnutí mohla být blokována pouze většinou čtyř z šesti členských států v Radě.

Finanční prostředky vybrané prostřednictvím této skutečné evropské daně, resp. poplatku, mohly být použity na správní výdaje orgánů ESUO (článek 78 Smlouva o ESUO) nebo na technický a hospodářský výzkum v oblasti uhlí a oceli (článek 55 Smlouva o ESUO). Za účelem readaptace odvětví uhlí a oceli (článek 56 Smlouvy o ESUO) mohlo ESUO poskytovat půjčky, které byly financovány z půjček na finančních trzích (čl. 51 odst. 1 Smlouvy o ESUO), čímž se vytvářely dluhy, což bylo v pozdějších evropských smlouvách zakázáno. Správní výdaje byla povolovány jednomyslným rozhodnutím „výboru čtyř předsedů“, který byl tvořen předsedy každého ze čtyř orgánů a v jehož čele stál předseda Soudního dvora.

1.2 Evropské společenství pro atomovou energii, 1958

Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom) a Evropské hospodářské společenství vznikla v roce 1958. V jejich čele stály orgány, které existují dodnes: Komise s výkonnými pravomocemi, Shromáždění (které se stalo Evropským parlamentem), Rada zastupující vlády členských států a Soudní dvůr.

Rozpočet Euratomu byl rozdělen na provozní (správní) okruh a okruh pro výzkum a investice. Rozpočty Euratomu a EHS musely být vyrovnané - na rozdíl od rozpočtu ESUO - a jejich postupy tvoří základ dnešního rozpočtového postupu: Komise navrhla roční rozpočet, proběhly konzultace se Shromážděním a Rada přijala rozhodnutí (článek 171 Smlouvy o založení Společenství Euratom; článek 199 Smlouvy o EHS)

Od roku 1958 předkládaly v prvních měsících roku všechny orgány a agentury odhady svých budoucích finančních potřeb. Komise do září předkládala návrh rozpočtu na příští rok. Rada rozhodla na základě hlasování kvalifikovanou většinou¹ svých členů do října. Shromáždění mělo měsíc na to, aby předložilo návrhy na změnu. Rada následně přijala konečné rozhodnutí hlasováním kvalifikovanou většinou nebo jednomyslně, a to v závislosti na politické oblasti.

Pokud do začátku roku nebylo dosaženo dohody o rozpočtu, použily se měsíční prozatímní rozpočty neboli „prozatímní dvanáctiny“ (čl. 204 Smlouvy o EHS) a tento postup se uplatňuje až do současnosti (článek 315 SFEU).

Poté, co je rozpočet schválen, jej Komise začne provádět. Článek 179 Smlouvy o Euratomu a článek 209 Smlouvy o EHS, stejně jako smlouvy, které je nahradily, předpokládaly přijetí finančního nařízení jakožto řádného právního předpisu, jenž stanoví pravidla pro správu rozpočtu nad rámec ustanovení obsažených ve Smlouvách.

A konečně článek 180 Smlouvy o Euratomu a článek 206 Smlouvy o EHS zavedly auditní postup a radu auditorů (viz část 4 tohoto sdělení).

1.3 Smlouva o jednotných orgánech, 1967

V roce 1967 vstoupila v platnost Smlouva o jednotných orgánech slučující různá evropská společenství. Došlo ke splynutí Vysokého úřadu s Evropskou komisí a byla vytvořena jednotná struktura Evropského parlamentu (EP), Rady, Soudního dvora a auditní rady. Poplatky ESUO se uplatňovaly až do roku 2002 a stanovovala je Evropská komise a pravomoc EP na konzultace ohledně rozpočtu Euratomu a EHS byla rozšířena také na rozpočet ESUO (De Feo 2015a: 23). Funkce samostatného auditora ESUO byla zachována až do roku 1977. Provozní výdaje ESUO převzal rozpočet Evropského společenství a „výbor čtyř předsedů“ byl zrušen. V roce 2002 vypršela platnost Smlouvy o ESUO a finanční opatření pro oblast uhlí a oceli byla v celém rozsahu přenesena do rozpočtu Evropské unie (EU).

S tím, jak se vyvíjely evropské politiky v oblasti výdajů, se také objevovaly tlaky na změny smluv týkající se rozpočtu. ESUO a Euratom měly od počátku investiční rozpočty. V roce 1958 byla zahájena první politika EHS v oblasti výdajů, Evropský sociální fond (ESF), který investoval do odborného vzdělávání a znovuzačleňování nezaměstnaných osob na pracovní trh.

Společná zemědělská politika se jakožto výdajová oblast objevila v roce 1962 (De Feo 2015b: 30) a cílem bylo aktivně reagovat na zemědělské dotace v jiných ekonomikách, např. v USA. Důraz byl

¹ Každý členský stát měl určitý počet hlasů podle své velikosti. Od roku 1958 do roku 2009 se práh pro kvalifikovanou většinu, pokud se neuplatňovala jednomyslnost, pohyboval v rozmezí 67 až 74 % hlasů. Změněný práh podle Lisabonské smlouvy je 55 % členských států představující nejméně 65 % obyvatel EU. Hlasy jednotlivých členských států v 60. letech minulého století naleznete v tabulce 1.

kladen na výrobu a otázky, jako jsou environmentální hlediska a orientace na trh, se objevily až později. Podle plánů měly být výdaje v oblasti zemědělství financovány pomocí cel, která byla schválena až v roce 1970. Do té doby byly používány pevně stanovené příspěvky z jednotlivých členských států. První období financování mělo víceletý charakter a trvalo od roku 1962 do roku 1965, kdy bylo prodlouženo o další tři roky. Narůstal tlak na vznik nové smlouvy, která by zaručila dlouhodobé financování pro zemědělství (požadavek Francie) výměnou za větší kontrolu rozpočtu ze strany EU a otevřenost vůči britskému členství ve společenstvích, přičemž v těchto záležitostech Francie ustoupila ostatním členským státům.

1.4 Lucemburská smlouva, 1970, a Bruselská smlouva, 1975

Do roku 1970 EP uplatňoval svou pravomoc být konzultován ohledně rozpočtu, požadoval však, aby mohl také provádět jeho změny. Lucemburská a Bruselská smlouva se časově překrývaly také s prvním rozšířením Společenství, kdy přistoupilo Dánsko, Irsko a Spojené království, rozhodnutím o vytvoření vlastních zdrojů nebo o trvalém financování rozpočtu prostřednictvím cel a daně z přidané hodnoty (viz část 3) a s vytvořením Evropského fondu pro regionální rozvoj, jehož cílem bylo reagovat na rozvojové potřeby regionů v Irsku, Itálii a ve Spojeném království.

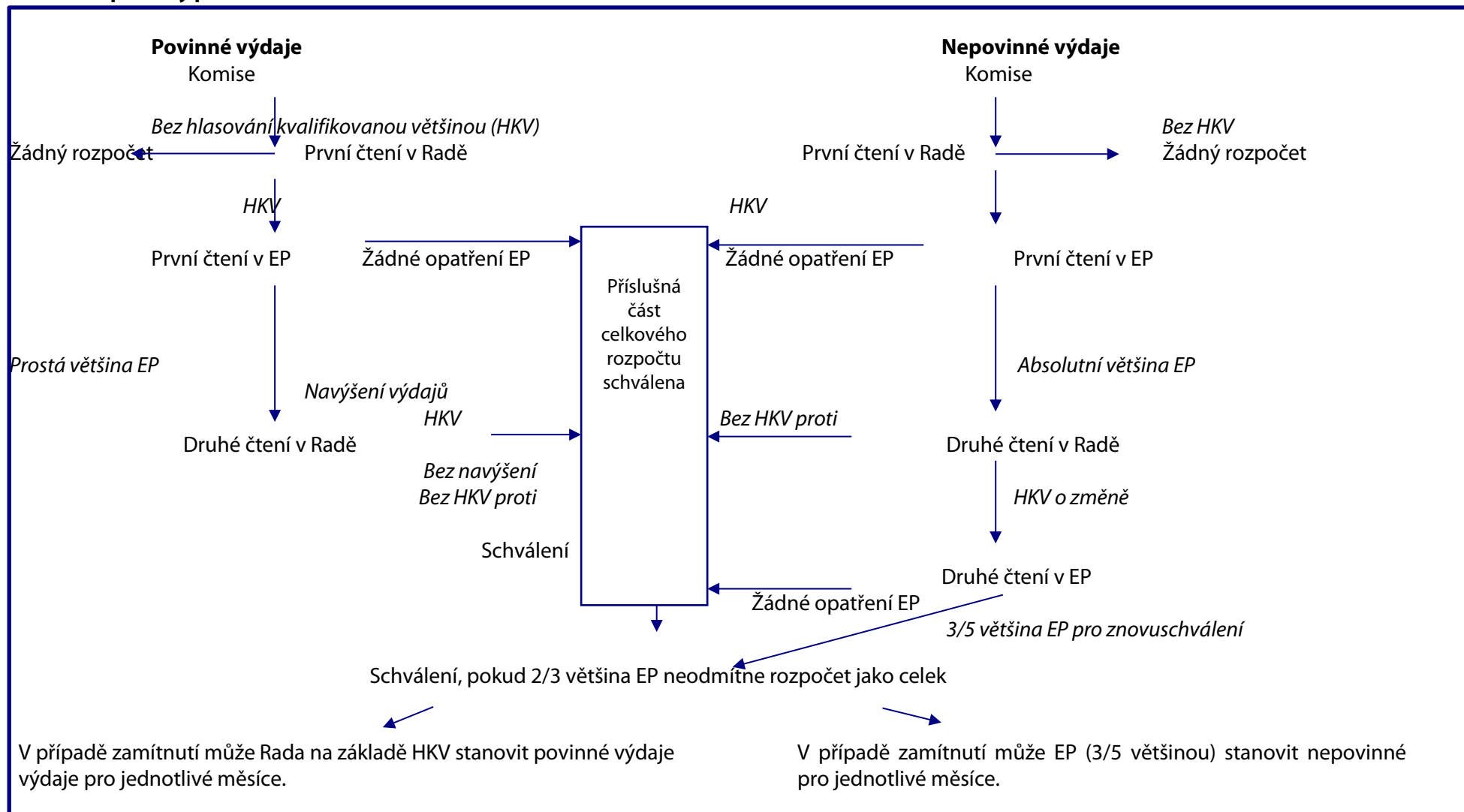
Smlouva z roku 1970 rozdělila výdaje na dva typy: povinné výdaje, které mělo Společenství smluvní povinnost uhradit v důsledku jejich vágní definice „jakožto výdaje vyplývající povinně ze Smlouvy nebo z aktů přijatých na jejím základě“ (čl. 272, odst. 4 ES), a na ostatní výdaje, které byly považovány za nepovinné. Označení výdajů jako povinných nebo nepovinných bylo předmětem sporu, neboť každý typ výdajů dával různé pravomoci Radě nebo EP. Soudní dvůr postoupil otázku definice zpět EP a Radě, aby rozhodly (Evropský parlament, Rada a Komise 1982). Přímé dotace pro zemědělství a rybolov a výdaje související s mezinárodními smlouvami byly považovány za povinné výdaje, zatímco téměř všechny ostatní výdaje byly považovány za nepovinné; toto rozlišení trvalo až do Lisabonské smlouvy v roce 2009 (Benedetto a Høyland 2007).

Podle postupu z roku 1975 (viz graf 1) Rada hlasovala kvalifikovanou většinou. Pokud se Rada a EP nedohodly, Rada si mohla navzdory EP prosadit své preference v oblasti povinných výdajů, zatímco EP mohl postupovat stejně a prosadit bez ohledu na Radu své priority v oblasti nepovinných výdajů. V roce 1975 získal EP pravomoc s konečnou platností rozpočet zamítnout.

Smlouvy z roku 1970 a 1975 rovněž změnily auditní pravomoci Rady a EP a v roce 1977 byla auditní rada proměněna v orgán Společenství a získala nový název - Evropský účetní dvůr (viz část 4).

A konečně smlouva z roku 1970 umožnila, aby byly pevně stanovené příspěvky členských států nahrazeny vlastními zdroji celého Společenství, což vyžadovalo přijetí nového právního aktu nazvaného rozhodnutí o vlastních zdrojích (viz část 3).

Graf 1: Rozpočtový proces z roku 1975

Zdroj: Upraveno na základě studie Benedetto a Høyland (2007).

2. OD SPOLEČNÉHO K VNITŘNÍMU TRHU

- Zvolený parlament a rozpočtový konflikt
- Posun k vnitřnímu trhu
- Víceleté finanční plánování
- Roční rozpočty a Lisabonská smlouva

V roce 1979 proběhly první přímé volby do EP. Rozpočet se rozšířil a zahrnoval nyní zemědělské, sociální a regionální rozvojové politiky. Ty byly financovány na základě spolehlivějších vlastních zdrojů (viz oddíl 3).

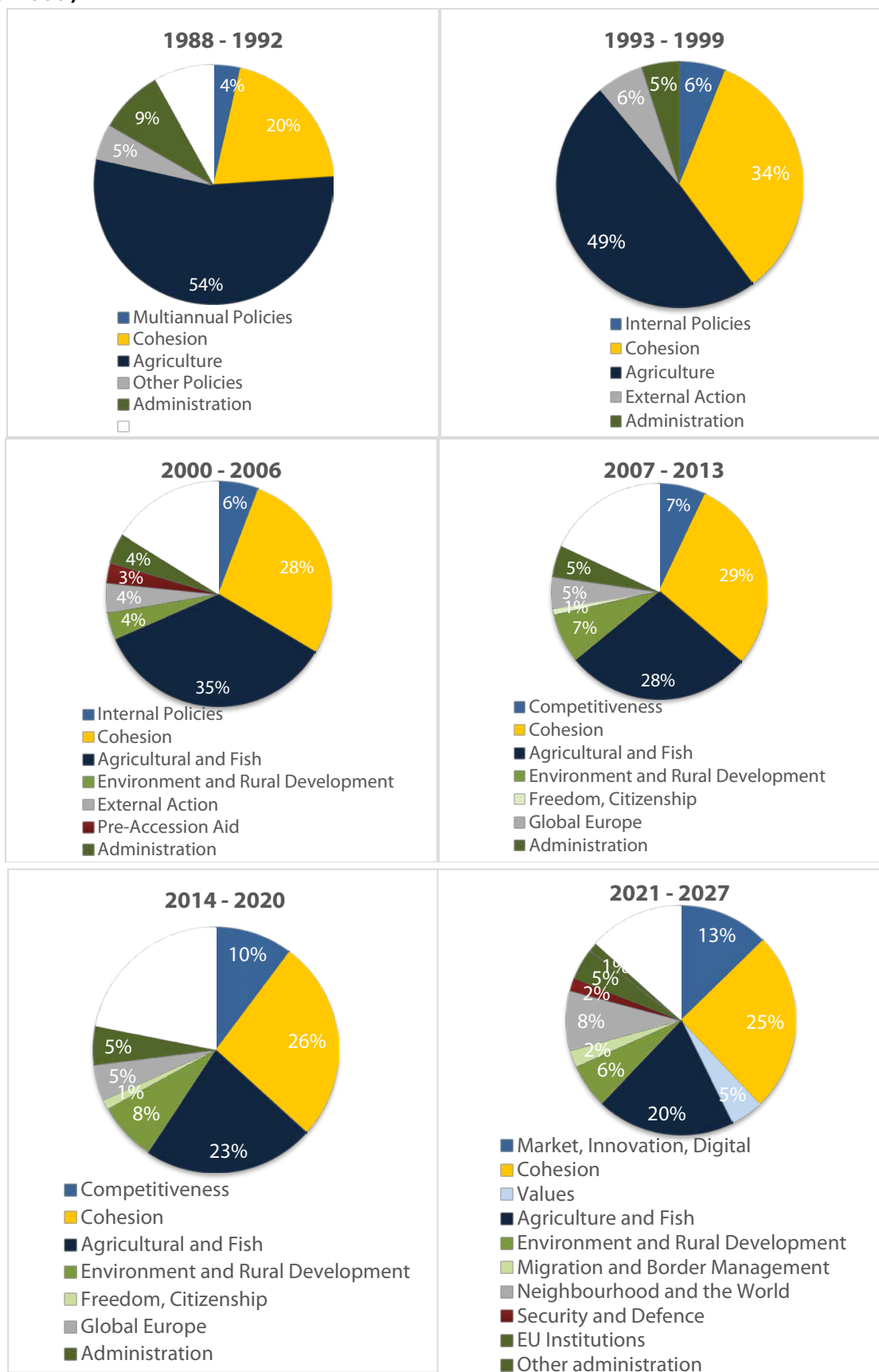
V průběhu sedmdesátých a osmdesátých let se dřívější dohoda z roku 1970 začala postupně rozpadat. Zvolený EP požadoval větší vliv – na počátku se nepodařilo schválit rozpočty na léta 1980, 1985, 1986 a 1988 (De Feo 2017:47). Po období, kdy nebylo možno dosáhnout dohody a využívalo se prozatímních měsíčních rozpočtů, byl o sedm měsíců později schválen rozpočet na rok 1980. Rozpočet na rok 1982 EP přijal, aniž by bylo dosaženo dohody s Radou ohledně nepovinných výdajů. V důsledku toho Soudní dvůr vydal rozhodnutí, jímž Parlament a Radu přinutil k jednání o tom, jak mají být kategorie povinných a nepovinných výdajů definovány (De Feo 2017: 49).

Po ratifikaci Jednotného evropského aktu v roce 1987, na jehož základě byl vytvořen vnitřní trh, předložila Komise plány na uzavření nové dohody mezi Komisí, Radou a Parlamentem (tzv. interinstitucionální dohody) o dlouhodobějším rozpočtu neboli finančním výhledu (Evropská komise, 1987). To vedlo k tomu, že rozpočet nabyl větších rozměrů, zejména v souvislosti s výdaji na regionální soudržnost v Řecku, Portugalsku a Španělsku, s cílem připravit se na vnitřní trh. Bylo zavedeno dlouhodobé plánování a rozpočet se stabilizoval pro období několika let, čímž se ukončil rozpočtový konflikt, který mezi EP a Radou v osmdesátých letech přetrvával. Tento soubor ustanovení byl uplatňován od roku 1988 do roku 1992 (graf 2 a příloha III).

2.1 Finanční výhledy a víceleté finanční rámce od roku 1988

První dlouhodobý finanční výhled vznikl v roce 1988. Výhledy byly v roce 2009 podle Lisabonské smlouvy přejmenovány na víceleté finanční rámce (VFR) a pojem VFR byl zahrnut do Smluv v článku 312 SFEU. Tato ustanovení určují maximální výše výdajů neboli stropy. Skutečné výdaje se realizují ve výdajových programech, jako je ESF, přičemž peněžní prostředky jsou vypláceny v ročních rozpočtech. Z procedurálního hlediska navrhuje výhled nebo víceletý finanční rámec Komise. To vyžaduje dohodu mezi EP a jednomyslnou Radou. Před rokem 2009 byla rovněž nutná ratifikace ve vnitrostátních parlamentech, která již není zapotřebí. Pokud nedojde k dohodě o novém víceletém výdajovém programu v době, kdy končí platnost toho starého, překlopí se stávající výše výdajů do nového období, třebaže platnost výdajového programu již vypršela. Do roku 2009 měly Komise, Rada i EP pravomoc hlasovat pro ukončení systému víceletého plánování a o návratu k ročnímu rozpočtování, jak tomu bylo před rokem 1988. Lisabonská smlouva však od roku 2009 tuto možnost sabotáže ruší. V případě, že se nedosáhne dohody o novém VFR, překlopí se starý rámec do nového období.

Graf 2: Rozložení výdajů od roku 1988 (východisko: závazky na úrovni 1,28 % HNP v letech 1993–1999)

Zdroj: Příloha II

Kolik prostředků bylo od roku 1988 vynaloženo? Jak vyplývá z přílohy III, závazky, které jsou předvídané ve výdajích, vzrostly v reálných hodnotách z 1,00 % celkového hrubého národního produktu (HNP) EHS na 1,20 % v roce 1988 v důsledku rozhodnutí investovat do programu vnitřního trhu, zejména v oblasti soudržnosti v méně rozvinutých regionech. V roce 1993 se zvýšily na 1,28 procenta, aby bylo možné více investovat do soudržnosti během přípravy na zavedení eura na konci devadesátých let a do vnitřních politik zahrnujících výzkum a inovace. V rámci přípravy starých členských států na rozšíření Evropské unie v roce 2004 došlo při dalším plánovací období, které začalo v roce 2000, k reálnému snížení v rozpočtu na 1,08 % HNP. Částky pro vnitřní politiky, jako je výzkum a inovace, a pro představní pomoc byly zvýšeny, zatímco výdaje na zemědělství se snížily. Po rozšíření EU v roce 2004 došlo k dalšímu snížení výdajů v roce 2007 a bylo zaznamenáno mírné navýšení v oblasti „Konkurenceschopnosti“, přičemž byla většina vnitřních politik přejmenována. Snížily se celkové výdaje na zemědělství a rozvoj venkova a byl zaveden nový, téměř nefinancovaný okruh pro občanství, svobodu, bezpečnost a spravedlnost. V roce 2014 se výdaje v reálných hodnotách snížily dále na 1,00 % hrubého národního důchodu (HND)², přičemž finanční prostředky na konkurenceschopnost, zejména na výzkum a investice, se zvýšily, zatímco objem prostředků na zemědělství klesl.

Navrhované částky pro rozpočtové období začínající rokem 2021 představují zvýšení na 1,11 % HND, čímž se má zohlednit dopad vystoupení Spojeného království z EU. „Konkurenceschopnost“ je přejmenována na okruh „Jednotný trh“, nicméně přichází o program Erasmus + , který se přesouvá do podokruhu „Hodnoty“. Vzhledem k přemístění programu Erasmus + se zbývající část původního okruhu „Konkurenceschopnost“ v návrhu výrazně posílila. Výdaje na soudržnost a zemědělství byly značně sníženy. S ohledem na bezpečnostní a migrační krize dochází k úpravě okruhů „Občanství“ a „Globální Evropa“ (zahraníční politika), přičemž se výrazně navyšují výdaje v rámci nových okruhů pro „Migraci a správu hranic“, [evropské] „Sousedství a svět“ a „Bezpečnost a obranu“. Údaje uvedené v tomto odstavci jsou základem návrhu Komise a v květnu 2019 jsou i nadále předmětem pozměňovacích návrhů a dohody ze strany Rady a EP.

V grafu 2 jsou znázorněny změny výdajů na jednotlivé politiky v procentech od roku 1988. Jako východisko je použita vysoká úroveň závazků (projekce výdajů) 1,28 % HNP v období 1993–99. Celkový rozpočet pod hranicí 1,28 % HNP je možnost, která znamená, že EU nepoužije úspory z jedné oblasti politiky na investice do jiné. Pokud jde o ostatní období, procento výdajů u jednotlivých politik je v poměru k částkám v letech 1993–99, přičemž „nerozpočtové“ položky jsou v koláčových grafech označeny bílou barvou.

2.2 Roční rozpočet a Lisabonská smlouva po roce 2009

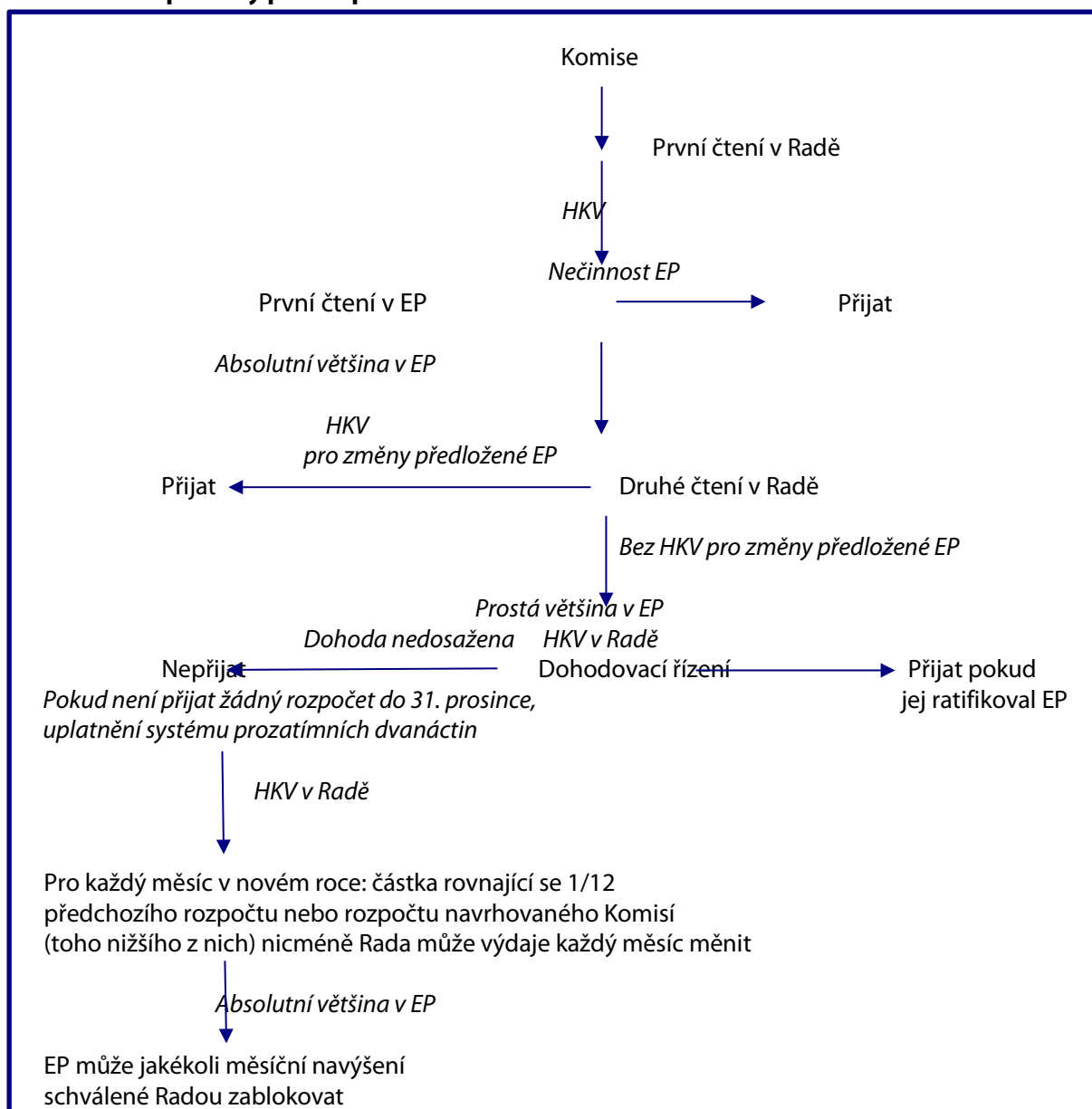
Od roku 2009 se každoroční rozpočtový proces oproti tomu, který existoval v roce 1975 (graf 1), výrazně změnil. Nový proces (články 314–315 SFEU) je znázorněn v grafu 3. Je obdobou řádného legislativního postupu, v němž Rada a EP společně rozhodují o většině právních předpisů EU, i když zde existují významné rozdíly. Životní cyklus ročního rozpočtu je znázorněn v příloze II.

Komise navrhuje, Rada rozhoduje nebo pozměňuje na základě hlasování kvalifikovanou většinou (HKV) a EP může návrh změnit absolutní většinou svých členů. Pokud se Rada a EP neshodnou, snaží se dohodovací výbor složený z členů obou orgánů dosáhnout kompromisu. Nedojde-li v dohodovacím výboru k dohodě do tří týdnů, není rozpočet přijat a Komise může znovu navrhnout nový. Pokud se

² HND je definice z oblasti národního účetnictví, která je velmi podobná hrubému domácímu produktu a HNP. Pracuje však s určitými opravami, které lépe odrážejí relativní bohatství. HND nahradil HNP jako účetní definice pro výši rozpočtu v roce 2007.

v dohodovacím výboru dosáhne shody, musí jeho rozhodnutí EP a Rada schválit. Zde jsou některé další nerealistické scénáře, které jsou vysvětleny na jiném místě (Benedetto 2013: 359)

Graf 3: Rozpočtový proces po roce 2009

Zdroj: Převzato a upraveno: Benedetto a Høyland (2007)

Pokud není do 31. prosince dosaženo dohody o novém rozpočtu, uplatní se v novém roce systém prozatímních dvanáctin. Jedná se o měsíční rozpočty ve výši jedné dvanáctiny z výdajů za předchozí rok nebo jedné dvanáctiny výdajů, které navrhla Komise (podle toho, která částka je nižší). Rada může tyto výdaje upravit. EP má pouze možnost jakékoliv zvýšení zablokovat. Díky tomu je pravděpodobnější, že roční rozpočty budou v budoucnu nižší (Benedetto 2013), než by tomu bylo jinak. Existují možné výjimky, kdy EP může využít dohody o novém VFR k získání ústupků od Rady. K tomu došlo v roce 2013, kdy byl vyjednáván víceletý finanční rámec na období 2014–2020. Výměnou za souhlas s víceletým finančním rámcem si EP pro roky 2013 a 2014 zajistil o něco vyšší výdaje, větší flexibilitu při využívání VFR a přezkum vlastních zdrojů rozpočtu (Benedetto 2019).

3. VLASTNÍ ZDROJE PO ROCE 1970

- Jak je rozpočet financován
- Trvalé financování schválené v roce 1970
- „Oprava“ ve prospěch Velké Británie a další opravy
- Návrat k vnitrostátním příspěvkům prostřednictvím hrubého národního důchodu

3.1 Vlastní zdroje v sedmdesátých letech

Vlastní zdroje tvoří příjmovou část rozpočtu a jejich reforma byla často doprovázena reformou výdajů. ESUO bylo v letech 1952 až 2002 financováno z daně z obratu uhelného a ocelářského průmyslu. Euratom a EHS byly původně financovány podle vzorců uvedených v příslušných smlouvách (článek 172 Smlouvy o Euratomu; článek 200 Smlouvy o EHS), jak je uvedeno v tabulce 1. Příspěvky na ESF a výzkumné programy Euratomu byly stanoveny nižší pro Itálii a Nizozemsko v důsledku nižší úrovně bohatství, než tomu bylo u financování jiných politik. Článek 200 EHS umožňoval, aby byly tyto prozatímní příspěvky nahrazeny skutečnými vlastními zdroji. Ty byly schváleny v roce 1970, přičemž došlo ke změně smlouvy a následně bylo přijato první rozhodnutí o vlastních zdrojích (Rada 1970). Obsah dohody z roku 1970 a následujících dohod je uveden v tabulce 2. Rozdělení jednotlivých vlastních zdrojů na financování Společenství a později EU je znázorněn v grafu 4.

Tabulka 1: Procentuálně vyjádřené příspěvky členských států a hlasovací práva v období 1958–74

	BE	DE	FR	IT	LU	NL
PŘÍSPĚVKY						
Správní výdaje pro EHS, Euratom 1958–70	7,9	28,0	28,0	28,0	0,2	7,9
Příspěvky EHS do Evropského sociálního fondu 1958–70	8,8	32,0	32,0	20,0	0,2	7,0
Příspěvky na výzkum v rámci Euratomu, 1958–70	9,9	30,0	30,0	23,0	0,2	6,9
Přechodné období při zavádění vlastních zdrojů, 1971–74	6,8	32,9	32,6	20,2	0,2	7,3
HLASOVACÍ PRÁVA						
Počet hlasů jednotlivých zemí do roku 1972 (kvalifikovaná většina: 12 ze 17 hlasů)	2	4	4	4	1	2
Počet hlasů jednotlivých zemí při rozhodování o ESF do roku 1972 (kvalifikovaná většina: 67 ze 100 hlasů)	8	32	32	20	1	7

Zdroje: (Články 148, 200 a 203 EHS, článek 176 Euratom, Rada 1970)

Rozpočet byl stanoven na 1 % HNP. Byl financován ze zemědělských dávek a dávek z cukru a prostřednictvím vnějších cel. Pokud by se ty ukázaly být nedostatečné, byl by zbytek sestaven z odvodů z DPH jednotlivých členských států. Vzhledem k tomu, že celní unie EHS nabyla účinnosti již v roce 1967, vnější clo již existovalo, bylo však „vlastněno“ členským státem, které je vybíral. Nyní se tyto prostředky převedly na evropskou úroveň, nicméně 10 procent z hodnoty cla si ponechal vybírající členský stát. Dohoda byla prováděna v letech 1971 až 1974 s tím, že nedostatek financí byl pokrýván z poměrných částek od jednotlivých zemí podle tabulky 1. Od roku 1975 měl být dán k dispozici příspěvek ve výši 1 procenta celkové výše DPH, což bylo provedeno v roce 1977.

Tabulka 2: Vlastní zdroje – změny od roku 1970

1970	1985	1988	1994
Vnější cla, zemědělské dávky a dávky z cukru	Vnější cla, zemědělské dávky a dávky z cukru	Vnější cla, zemědělské dávky a dávky z cukru	Vnější cla, zemědělské dávky a dávky z cukru
10 % ponecháno vybírajícím členskými státy jako náklady Postupné zavádění v letech 1971–74	10 % ponecháno vybírajícím členskými státy jako náklady	10 % ponecháno vybírajícím členskými státy jako náklady	10 % ponecháno vybírajícím členskými státy jako náklady
1% sazba odvodu z DPH od roku 1978, postupné zavádění v letech 1975–77	Zvýšení sazby odvodu z DPH z 1,0 na 1,4 % v roce 1986, pravomoc zvýšit sazbu na 1,6 % na základě jednomyslného rozhodnutí od roku 1988	Sazba odvodu z DPH zůstává ve výši 1,4 %	Postupné snižování sazby odvodu z DPH z 1,4 % na 1,0 % v letech 1995–99
		Stanovení maximální sazby odvodu z DPH v případě, že spotřebitelské výdaje překročí 55 % HNP země	Omezení vyměřovacího základu pro odvod z DPH na maximálně 50 % HNP pro GR, ES, IE, PT od roku 1995 a postupně pro všechny ostatní země (1995–99)
	Britská sleva v hodnotě 66 % čistého příspěvku Spojeného království financovaná z DPH ostatních členských států	Britská sleva v hodnotě 66 % čistého příspěvku Spojeného království financovaná z příspěvků ostatních členských států z jejich HNP	Britská sleva v hodnotě 66 % čistého příspěvku Spojeného království financovaná z příspěvků ostatních členských států z jejich HNP
	Sleva z podílu na financování britské slevy ve výši 33 % pro DE Jednorázová částka ve výši 1 miliardy ECU vyplacená Spojenému království v roce 1985 z podílu na DPH ostatních členských států	Sleva z podílu na financování britské slevy ve výši 33 % pro DE	Sleva z podílu na financování britské slevy ve výši 67 % pro DE
		Vyrovňování salda prostřednictvím příspěvků z HNP	Vyrovňování salda prostřednictvím příspěvků z HNP

		Strop pro závazky stanoven na 1,3 % HNP Strop pro platby stanoven na 1,15 % HNP v roce 1988 a zvýšen na 1,20 % do roku 1992	Strop pro závazky stanoven na 1,335 % HNP Strop pro platby stanoven na 1,21 % HNP v roce 1995 a zvýšen na 1,27 % HNP do roku 1999
--	--	--	--

Zdroje: Rada (1970; 1985; 1988; 1994; 2000; 2007; 2014) a Evropská komise (2018a).

Tabulka 2: Vlastní zdroje – změny od roku 1970

2000	2007	2014	Návrhy týkající se období po roce 2020
Vnější cla, zemědělské dávky a dávky z cukru 25 % (zvýšeno z 10 %) ponecháno vybírajícím členskými státy jako náklady	Vnější cla a dávky 25 % ponecháno vybírajícím členskými státy jako náklady	Vnější cla a dávky 20 % (sníženo z 25 %) ponecháno vybírajícím členskými státy jako náklady	Vnější cla a dávky 10 % (sníženo z 20 %) ponecháno vybírajícím členskými státy jako náklady
Sazba odvodu z DPH ve výši 1,0 % v období 2000–2001, 0,75 % v období 2002–2003, 0,5% od roku 2004 Stanovení maximální sazby odvodu z DPH v případě, že spotřebitelské výdaje překročí 50 % HNP země	Sazba odvodu z DPH snížena z 0,5 % na 0,3 %, přičemž pro AT snížena na 0,225 %, pro DE na 0,15 % a pro NL a SE na 0,1 % Stanovení maximální sazby odvodu z DPH v případě, že spotřebitelské výdaje překročí 50 % HND země	Sazba odvodu z DPH stanovena na 0,3 %, avšak snížena na 0,15 % pro DE, NL a SE Stanovení maximální sazby odvodu z DPH v případě, že spotřebitelské výdaje překročí 50 % HND země	Sazba odvodu z DPH stanovena na 0,3 %, zvýšena pro DE, NL a SE na základě reálných prostředků z DPH
Britská sleva v hodnotě 66 % čistého příspěvku Spojeného království financovaná z příspěvků z HNP ostatních členských států bez vlivu výdajů na pomoc před rozšířením v členských státech po roce 2004	Britská sleva v hodnotě 66 % čistého příspěvku Spojeného království financovaná z příspěvků ostatních členských států z jejich z HND s vynětím výdajů na pomoc před rozšířením v členských státech přistoupivších po roce 2004	Britská sleva v hodnotě 66 % čistého příspěvku Spojeného království financovaná z příspěvků z HND ostatních členských států s vynětím nezemědělských výdajů v členských státech přistoupivších po roce 2004	Zrušení slevy pro Spojené království v důsledku brexitu Paušální slevy pro AT, DE, DK, NL a SE postupně rušeny v období 2021–25 3% nároková sazba odvodu ze společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob

Sleva z podílu na financování britské slevy ve výši 75 % pro DE, AT, NL, SE	Sleva z podílu na financování britské slevy ve výši 75 % pro DE, AT, NL, SE Roční paušální slevy ve výši 605 milionů EUR pro NL a 150 milionů EUR pro SE financované všemi členskými státy z HND	Sleva z podílu na financování britské slevy ve výši ve výši 75 % pro DE, AT, NL, SE Roční paušální slevy ve výši 130 milionů EUR pro DK, 695 milionů EUR pro NL a 185 milionů EUR pro SE Pro AT celková paušální částka 60 milionů EUR financovaná všemi členskými státy z HND	20 % příjmů ze systému obchodování s emisemi Daň ve výši 0,80 EUR za kilogram nerecyklovaných plastových obalů
Vyrovnávání salda prostřednictvím příspěvků z HNP	Vyrovnávání salda prostřednictvím příspěvků z HND	Vyrovnávání salda prostřednictvím příspěvků z HND	Vyrovnávání salda prostřednictvím příspěvků z HND
Strop pro závazky stanoven na 1,335 % HNP; strop pro platby na 1,27 % HNP	Strop pro závazky stanoven na 1,31 % HND; strop pro platby na 1,24 % HND	Strop pro závazky stanoven na 1,29 % HND; strop pro platby na 1,23 % HND	Strop pro závazky stanoven na 1,35 % HND Strop pro platby stanoven na 1,29 % HND

Komise a EP navrhly, aby měl EP faktickou pravomoc ovlivňovat zavádění vlastních zdrojů a jejich změny v roce 1970 a v roce 1975, aby EP mohl udělit souhlas s uvalením daně na ESUO a aby EHS mělo pravomoc vydávat dluhopisy (Benedetto 2017: 619). Rada však tyto návrhy zamítla. EP se od té doby pokoušel do otázky vlastních zdrojů zasáhnout, ale bezúspěšně, s výjimkou případů, kdy bylo možno propojit reformu s jinými záležitostmi (Benedetto 2019; Lindner 2006). Vlastní zdroje se dále schvalují nebo upravují pouze tehdy, pokud s tím souhlasí jednomyslně Rada, po konzultaci s EP a ratifikaci ve všech vnitrostátních parlamentech (článek 311 SFEU).

3.2 Sleva pro Spojené království sjednaná ve Fontainebleau, 1984

Do roku 1984 čerpalo Společenství z vnějších cel a z maximální nárokové sazby odvodu z DPH ve výši 1,0 %, ale ani tak nebyl rozpočet pro pokrytí všech závazků dostačující. Spojené království požadovalo, aby se tato rozpočtová nevyváženost řešila. Bylo přitom schopno zablokovat jakékoli rozhodnutí vyžadující jednomyslnou dohodu, včetně zvýšení sazby odvodu z DPH nebo schválení rozšíření Společenství o Portugalsko a Španělsko.

V roce 1984 byl na zasedání ve Fontainebleau schválen soubor ustanovení (Rada 1985), v jejichž rámci Spojené království získalo výhody, ale zároveň učinilo i některé ústupky. Vydobylo si „opravu“ v hodnotě dvou třetin svého čistého příspěvku a jednorázovou platbu ve výši 1 miliardy ECU v roce 1986. Ta byla do roku 1987 financována ostatními členskými státy prostřednictvím jejich příspěvků z DPH, ačkoli příspěvek západního Německa ve prospěch Spojeného království byl snížen o jednu třetinu.³ Výměnou za to souhlasilo Spojené království se zvýšením sazby odvodu z DPH z 1,0 % na 1,4 % od roku 1986 a s rozšířením Společenství o Portugalsko a Španělsko (Benedetto 2017: 623).

3.3 Vlastní zdroje a vnitřní trh

Dohoda o Jednotném evropském aktu vedla k dlouhodobým finančním výhledům ohledně výdajů. Pokud jde o příjmy, bylo rozhodnutí o financování zvýšených výdajů přijato čtyři roky po Fontainebleau (Rada 1988).

Poprvé bylo sjednán strop pro vlastní zdroje a pro výdaje za účelem omezení tohoto rozsáhlejšího rozpočtu. Absolutní výše vlastních zdrojů pro účely všech závazků EU již nemohla přesáhnout 1,30 % HNP. To znamenalo, že v roce 1988 byly provedeny hotovostní platby v hodnotě 1,15 % HNP a v roce 1992 jejich výše vzrostla na 1,20 %. Byl stanoven i strop pro vlastní zdroje z DPH pro ty země, jejichž spotřebitelské výdaje přesáhly 55 % jejich HNP. Zároveň by stanoven víceletý strop pro výdajové závazky ve výši 1,20 % HNP a platební závazky ve výši 1,15 %, a to ve stejném časovém období.

Zvýšení objemu rozpočtu v roce 1988 a faktické omezení zdroje založeného na DPH vedlo k nedostatku prostředků. Dohoda z roku 1988 je nejdůležitější z hlediska zavedení zdroje založeného na HND. Jakmile byl vyčerpán příjem z cel, dávek a DPH, bylo „zbytkové“ nebo zbývající saldo pokryto odpovídajícím podílem z HNP každého členského státu.

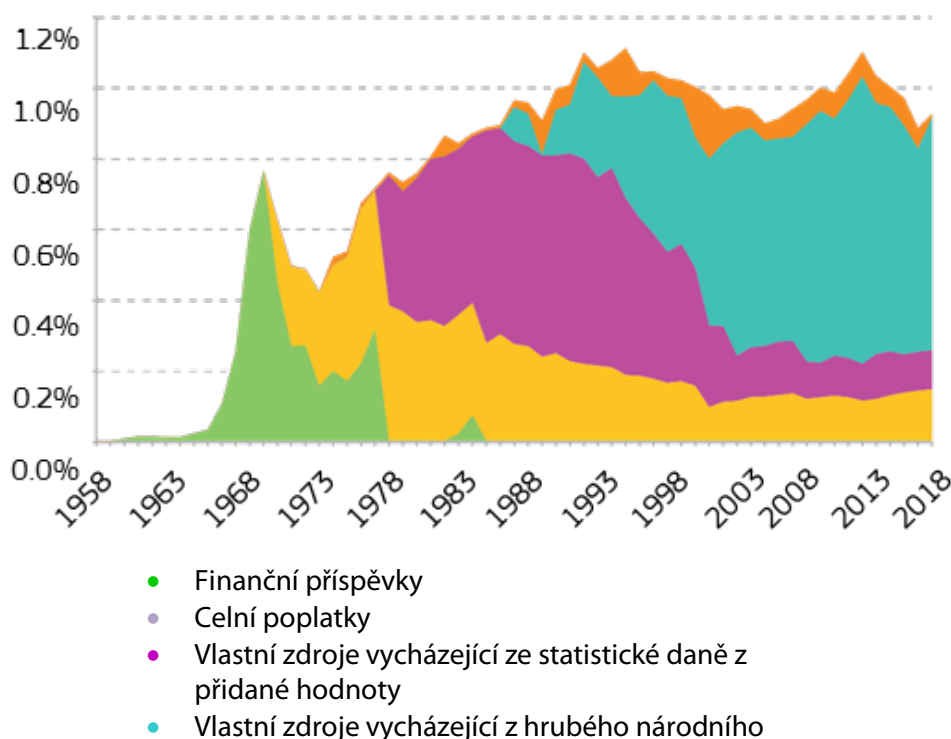
Na začátku dalšího finančního výhledu bylo přijato nové rozhodnutí o vlastních zdrojích (Rada 1994). Za účelem podpory zvýšení výdajů pro vnitřní trh a přípravy na euro se maximální limity (stropy) pro

³ Od roku 1985 zaznamenala „oprava“ ve prospěch Spojeného království určitý vývoj, který je popsán v tabulce 2. Spojené království neprofitovalo z objemu nezemědělských výdajů EU v členských státech, které přistoupily po roce 2004.

předpokládané výdaje (závazky) zvýšily z 1,30 % na 1,335 % HNP, zatímco u plateb se postupně zvyšovaly z 1,20 na 1,27 % do roku 1999. Podíl na DPH značně klesl a byla pro něj stanovena maximální výše u zemí, kde spotřebitelské výdaje překročily 50 % HNP, v případě Řecka, Španělska, Irska a Portugalska od roku 1995 a u ostatních od roku 1999. Sazba odvodu z DPH byla postupně do roku 1999 snižována z 1,4 % až na 1,0 %. Vzhledem k většímu rozpočtu a snížení objemu vlastních prostředků z DPH se začaly finance na pokrytí salda čerpat z HDP jednotlivých členských států. Výše slevy Německa na financování kompenzace Spojeného království vzrostla z jedné na dvě třetiny.

Rozhodnutí o vlastních zdrojích zohledňující rozšíření směrem na východ a finanční plán na období po roce 2000 (Rada 2000) zachovaly stropy zdrojů i „opravu“ pro Spojené království. Vzhledem k tomu, že Spojené království hospodářsky vzrostlo, dožadovaly se bohatší členské státy zrušení „opravy“ nebo práv na vlastní slevy. Skrytou „opravou“ pro Nizozemsko, které je největším obchodním přístavem v Evropě, bylo rozhodnutí o zvýšení „nákladů“, které si státy ponechají při vybírání vnějšího cla, a to z 10 % na 25 %. „Oprava“ pro Spojené království zůstala nezměněna. Spojené království ovšem nečerpalo po rozšíření v roce 2004 částku odpovídající předvstupní pomoci poskytované novým členským státům. Pokud jde o financování „opravy“ pro Spojené království, sleva Německa vzrostla z 67 na 75 % a získalo ji i Rakousko, Nizozemsko a Švédsko. Sazba odvodu z DPH se v roce 2002 snížila na polovinu z 1,00 na 0,75 % a od roku 2004 už byla jen 0,50 %. Vzhledem k nezměněné maximální výši vlastních zdrojů vedla tato snížení financování ke zvýšení příspěvku každého členského státu z HNP (viz graf 4, viz také tabulka 2).

Graf 4: Vývoj vlastních zdrojů po roce 1958

Zdroj: Evropská komise (2018a).

V návaznosti na rozšíření EU a nižší výdajové stropy schválené ve finančním výhledu na období 2007–2013 snížilo rozhodnutí o vlastních zdrojích z roku 2007 (Rada 2007) stropy vlastních zdrojů v podobě předpokládaných příjmů z 1,335 % na 1,31 % HND a skutečných plateb z 1,27 na 1,24 % HND.⁴ Sazba

⁴ Rozpočet a vlastní zdroje byly od roku 2007 vypočítávány na základě HND, a nikoli HNP.

uplatňovaná na DPH byla snížena z 0,5 % na 0,3 %, i když v případě Rakouska se snížila až na 0,225 %, Německa na 0,15 % a Nizozemska a Švédska na 0,10 % v rámci „opravy“ pro tyto země. Kromě toho byla v rámci „opravy“ vyplacena Nizozemsku roční paušální částka ve výši 605 milionů EUR a Švédsku 150 milionů EUR financovaná všemi členskými státy z jejich HND. Omezení zdroje založeného na DPH vedlo ke zvýšení příspěvků z hrubého národního důchodu jednotlivých členských států (graf 4).

Snížení výdajů ve VFR na období 2014–2020 vedlo k poklesu stropů vlastních zdrojů v rozhodnutí z roku 2014 (Rada 2014). Tyto stropy byly sníženy v případě předpokládaných zdrojů (závazků) z 1,31 % na 1,29 % HND a u plateb z 1,24 % na 1,23 % HND. Výše „nákladů“ ponechávaných za výběr vnějšího cla se snížila z 25 % na 20 %. Sazba odvodu z DPH zůstala na 0,3 %, přičemž u Rakouska se zvýšila z úrovně 0,225 %. Pro Nizozemsko a Švédsko se tato sazba zvýšila z 0,10 na 0,15 %, což platilo rovněž pro Německo. Roční paušální částky byly vyplaceny Nizozemsku – ve výši 695 milionů, Švédsku – ve výši 185 milionů EUR a nově Dánsku – ve výši 130 milionů EUR. Rakousko naopak obdrželo pouze 60 milionů EUR. Na tyto částky se složily všechny členské státy.

Spojené království si zachovalo svou „opravu“ ovšem s vynětím nezemědělských výdajů v členských státech, které přistoupily po roce 2004. Rakousku, Německu, Nizozemsku a Švédsku bylo i nadále uznáno snížení jejich příspěvků na financování „opravy“ pro Spojené království.

Po roce 2020 a zrušení „opravy“ Spojeného království v důsledku brexitu navrhla Evropská komise (2018a) snížení nákladů na výběr vnějšího cla na 10 %, 0,3% sazbu odvodu z DPH pro všechny členské státy, přičemž dočasné paušální slevy pro Rakousko, Dánsko, Německo, Nizozemsko a Švédsko by měly být do roku 2025 postupně úplně zrušeny. Komise rovněž navrhla tři nové vlastní zdroje na základě zprávy skupiny na vysoké úrovni pro vlastní zdroje (Monti *et al.* 2017): 3 % ze společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob, 20% podíl z příjmů z evropského systému obchodování s emisemi a poplatek ve výši 0,80 EUR za každý kilogram nerecyklovaných plastových obalových odpadů. Předpokládá se, že tyto tři nové vlastní zdroje by zvýšily objem finančních prostředků potřebných pro rozpočet EU přibližně o 10 procent. Tento návrh bude muset být jednomyslně schválen Radou a poté vnitrostátními parlamenty členských států.

4. AUDIT ROZPOČTU

- Auditor pro odvětví uhlí a oceli a účetní komise Euratomu a EHS
- Účetní dvůr, výroční zpráva a prohlášení o věrohodnosti
- Výbor Evropského parlamentu pro rozpočtovou kontrolu
- Absolutorium

Od přijetí Smlouvy o ESUO v roce 1952 existuje proces auditu rozpočtů Společenství a EU. Rada jmenovala auditora na tříleté období (čl. 78 odst. 6 Smlouvy o ESUO), který se pak zodpovídal „Výboru čtyř předsedů“, v němž byli předsedové všech čtyř institucí ESUO. Vysoký úřad každoročně předkládal Radě zprávu o své účetní závěrce.

Euratom a EHS měly od roku 1958 účetní komisi. Rada jednomyslně rozhodovala o počtu auditorů a o jejich jmenování na pětileté funkční období, včetně funkčního období předsedy. Účetní rada prováděla kontrolu účetnictví a vypracovávala zprávu o rozpočtu na každý rozpočtový rok. Poté Rada hlasováním kvalifikovanou většinou udělovala „absolutorium“ ke schválení výdajů daného roku po uzavření a kontrole účetní závěrky (článek 180 Euratom; článek 206 EHS).

Lucemburská smlouva z roku 1970 rozšířila určitou auditorskou pravomoc na EP tým, že poskytla EP a Radě společnou pravomoc udělovat absolutorium za plnění rozpočtu (články 3, 6 a 9 smlouvy z roku 1970).

Bruselská smlouva z roku 1975 omezila vliv Rady na „doporučování“ absolutoria, o němž poté rozhodoval EP (články 9, 17 a 25, smlouva z roku 1975). Významnějším bylo, že se účetní komise a auditor ESUO změnili na novou nezávislou instituci, Evropský účetní dvůr. Měl devět členů, *de facto* stejný počet jako počet členských států. Tento počet se po přistoupení dalších zemí zvyšoval. V Niceské smlouvě z roku 2003 bylo upřesněno, že každý členský stát je zastoupen jedním auditorem. Byli jmenováni jednomyslně – nebo od roku 2003 kvalifikovanou většinou – na šestileté období po konzultaci s EP a po roce 1977 si mohli volit svého předsedu.

Od roku 1979 se EP volí přímo. V otázkách auditu zřídil Výbor pro rozpočtovou kontrolu, který je oddělený od Rozpočtového výboru. Nový výbor se chopil iniciativy při přípravě samostatných hlasování o udělení absolutoria každé instituci a agentuře Společenství, čímž zpochybnil názor Rady, že by mělo existovat pouze jedno absolutorium (Benedetto *et al.* 2017).

Po obdržení závěrky od Evropské komise vypracovává Účetní dvůr výroční zprávu o každém ročním rozpočtu. Může přezkoumávat aktiva, příjmy a závazky EU a má pravomoc provádět audit výdajů EU na vnitrostátní úrovni. Od roku 1993 má Účetní dvůr rovněž pravomoc vydávat „prohlášení o věrohodnosti“ týkající se spolehlivosti účetní závěrky EU (články 45c a 188c SEU). Od roku 2003 „toto prohlášení může být doplněno zvláštními hodnoceními ke každé hlavní oblasti činnosti Společenství“ (články 45c, 160c a 248 SEU). Od roku 1999 přesahuje pravomoc Účetního dvora ověřování správnosti účetní závěrky a zahrnuje podávání zpráv o případech nesrovnalostí (články 45c, 160c a 188c SEU). Od roku 1993 zkoumá Účetní dvůr nejen dodržování finančních pravidel, ale vypracovává také zvláštní zprávy o kvalitě výdajových politik.

Životní cyklus ročního rozpočtu v průběhu jeho dohodování a auditu je uveden v příloze II.

5. DALŠÍ POJMY

- Závazky, platby a RAL
- Rozlišené a nerozlišené prostředky
- Přidělování předběžných prostředků a nepřidělování předběžných prostředků
- Džentlmenská dohoda
- Žádné rozpočtové položky bez právního základu

V tomto oddíle jsou vysvětleny některé technické pojmy z terminologie rozpočtu EU. Úplný slovník pojmů je k dispozici zde: https://ec.europa.eu/info/files/glossary_en

5.1 Závazky, platby a RAL

Koncepci závazků a plateb lze poprvé nalézt v článku 176 Smlouvy o Euratomu. Od roku 1988 se tyto pojmy staly skutečností ve finančním výhledu a rozhodnutí o vlastních zdrojích. Představují formu dvojího sestavování rozpočtu. Pravidla jsou stanovena ve finančním nařízení (články 7 a 12, Evropský parlament a Rada 2018). EU se zavazuje k investicím po dobu několika let. Plné závazky jsou zahrnuty do rozpočtu v roce, v němž jsou realizovány. Po zahájení projektů následují některé platby okamžitě, jiné v následujících letech, když jsou splněny podmínky a probíhá místní spolufinancování. Platby mohou následovat po dvou až třech letech, což je koncepce známá jako „ $n+2$ ” nebo „ $n+3$ ”. Podmínky jsou zřídka splněny v plném rozsahu a platby jsou téměř vždy nižší než úroveň závazků. Vzniklý rozdíl v částkách mezi závazky a platbami se označuje jako **reste à liquider (RAL)**.

5.2 Rozlišené a nerozlišené prostředky

Kromě přímých zemědělských plateb a výdajů na administrativu EU je většina výdajů rozlišena. To znamená, že se obvykle poskytuje spolufinancování na místní nebo vnitrostátní úrovni, aby se dosáhla úroveň finančních závazků EU přijatých v průběhu určitého počtu let. V případě prostředků na zemědělství a administrativu, které jsou nerozlišené, neexistuje spolufinancování na místní úrovni a EU platí plnou částku. V tomto případě sledují platby těsně po závazcích.

5.3 Přidělování předběžných prostředků a nepřidělování předběžných prostředků

V kontextu víceletého finančního rámce a právních aktů, které byly spolu s ním přijaty, se každému členskému státu přidělují předběžné částky na zemědělství a soudržnost. Většina ostatních výdajů není předběžně přidělena, což znamená, že koneční příjemci budou muset soutěžit, aby získali nárok na získání finančních prostředků. Největší část výdajů, která není předběžně přidělena, spadá pod okruh Konkurenceschopnost.

5.4 Džentlmenská dohoda

Jedná se o politickou dohodu mezi EP a Radou, že v ročním rozpočtu nezasahují do administrativního rozpočtu druhé strany. Pochází z roku 1970 a byla v posledních letech ze dvou důvodů zpochybněna. Prvním důvodem je, že se nezákonodárné pravomoci Rady rozrostly, takže je také výkonnou mocí a může jednat v zahraniční politice EU, zatímco EP je pouze zákonodárným orgánem. Je proto odůvodněné, aby měl EP pravomoc měnit rozpočet Rady, avšak Rada by i nadále neměla možnost zasahovat do interního rozpočtu EP. Druhým důvodem je, že Rada odmítá plnou kontrolu svých výdajů Výborem EP pro rozpočtovou kontrolu. To bylo předmětem briefingu a šetření ze strany Výboru pro rozpočtovou kontrolu

(Benedetto *et al.* 2017).

Rada ke smlouvě z roku 1970 připojila následující usnesení:

„Rada se zavazuje, že nebude provádět žádné změny v odhadu výdajů Evropského parlamentu. Tento závazek je závazný pouze v případě, že tento odhad výdajů není v rozporu s předpisy Společenství, zejména pokud jde o služební řád úředníků a pracovní řád ostatních zaměstnanců a o sídlo orgánů.“ (Jednotný evropský akt z roku 1987: 1091).

V reakci na parlamentní otázku poslance EP Hanse-Petera Martina v roce 2010 Rada objasnila, že: „Toto usnesení bylo vždy vykládáno a uplatňováno Evropským parlamentem a Radou v tom smyslu, že ani jeden orgán nezpochybňuje administrativní rozpočet druhého orgánu.“ (Evropský parlament 2010).

5.5 „Žádné rozpočtové položky bez právního základu“

V 70. letech 20. století byla zpochybněna schopnost EP nebo Rady vytvořit nové rozpočtové položky na výdaje, pro jejichž stanovení neexistoval žádný doprovodný akt nebo zvláštní článek smlouvy. EP zaujal stanovisko, že všechno, co je uvedeno v ročním rozpočtu, je automaticky právním základem, a proto vytvořil 15 nových položek v rozpočtu na rok 1978 (De Feo 2015b: Rada a Komise rovněž vytvořily nové položky. Rozhodnutí Soudního dvora zrušil rozpočtové položky, které byly schváleny bez právního základu (Evropský soudní dvůr 1998). Spor byl vyřešen dohodou o právních základech a plnění rozpočtu, která je obsažena ve finančním nařízení EU, jehož poslední verze je z roku 2018 (Evropský parlament a Rada 2018: článek 59). Bez samostatného právního aktu jsou možné tři typy rozpočtových položek. Za prvé, pilotní projekty, jejichž cílem je prověřit proveditelnost něčeho, co by se mohlo rozvíjet, omezené na dva roky a maximálně 50 milionů EUR ročně. Program Erasmus se zrodil v 80. letech minulého století jako pilotní projekt. Za druhé, přípravné akce, které mají připravit budoucí iniciativy a mohou trvat tři roky, ačkoli v roce 3 je zapotřebí právní akt. Za třetí, autonomní opatření, která se týkají administrativ orgánů.

ODKAZY

- Benedetto, G. (2013) 'The EU budget after Lisbon: rigidity and reduced spending?' *Journal of Public Policy* 33(3): 345-369. Benedetto, G. (2017) 'Institutions and the route to reform of the European Union's budget revenue, 1970-2017', *Emprica* 44(4): 615-633.
- Benedetto, G., Rinaldi, D. and Aden, H. (2017) *Democratic accountability of the Council's budget: Council executive powers*, PE 572.723, Brussels: European Parliament.
- Benedetto, G. (2019) 'The European Parliament as a Budgetary Extractor since the Lisbon Treaty', *Journal of European Integration* 41(3): 329-345.
- Benedetto, G. and Høyland, B. (2007) 'The EU Annual Budgetary Procedure: The Existing Rules and Proposed Reforms of the Convention and Intergovernmental Conference, 2002-04', *Journal of Common Market Studies* 45(3): 565-587.
- Council (1970) Council Decision of 21 April 1970 on the replacement of financial contributions from Member States by the Communities' own resources, (70/243/ECSC, EEC, Euratom), *Official Journal* L 094/19, 28/04/1970: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31970D0243&from=EN>
- Council (1985) Council Decision of 7 May 1985 on the Communities' system of own resources, (85/257/EEC, Euratom), *Official Journal* L 128/15, 14/05/1985: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31985D0257&from=EN>
- Council (1988) Council Decision of 24 June 1988 on the system of the Communities' own resources (88/376/EEC, Euratom), *Official Journal* L 185/24, 15.7.1988: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31988D0376:EN:HTML>
- Council (1994) Council Decision of 31 October 1994 on the system of the European Communities' own resources (94/728/EC, Euratom), *Official Journal* L 293/9, 12.11.1994: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31994D0728&from=EN>
- Council (2000) Council Decision of 29 September 2000 on the system of the European Communities' own resources (2000/597/EC, Euratom), *Official Journal* L 253/42, 07/10/2000: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000D0597&from=EN>
- Council (2007) Council Decision of 7 June 2007 on the system of the European Communities' own resources (2007/436/EC, Euratom), *Official Journal* L 163/17, 23.6.2007: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007D0436&from=EN>
- Council (2013) Council Regulation (EU, Euratom) No 1311/2013 of 2 December 2013 laying down the multiannual financial framework for the years 2014-2020, *Official Journal* L 347/884: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1311>
- Council (2014) Council Decision of 26 May 2014 on the system of own resources of the European Union (2014/335/EU, Euratom), *Official Journal* L 168/105, 7.6.2014: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014D0335&from=EN>
- De Feo, A. (2015a) 'History of Budgetary Powers and Politics in the EU: The Role of the European Parliament, Part I: European Coal and Steel Community', European Union Study Series, European Parliamentary Research Service, PE 538.883.

- De Feo, A. (2015b) 'History of Budgetary Powers and Politics in the EU: The Role of the European Parliament, Part II: The non-elected Parliament, 1957-1978', European Union Study Series, European Parliamentary Research Service, PE 563.508.
- De Feo, A. (2017) 'The European Budget: Motor or Brake of European Integration? A Walk through 40 Years of Budgetary Decisions', in Becker, S., Bauer, M. and De Feo, A. (eds.) *The New Politics of the European Union Budget*, Baden-Baden: Nomos.
- European Commission (1987) Making a success of the Single Act: a new frontier for Europe, COM (87) 100 final. Brussels: 15.02.1987.
- European Commission (2018a) Proposal for a Council Decision on the system of Own Resources of the European Union, COM(2018) 325 final, 2018/0135 CNS, Brussels, 2.5. 2018: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/system-own-resources-may2018_en.pdf
- European Commission (2018b) A Modern Budget for a Union that Protects, Empowers and Defends: The Multiannual Financial Framework for 2021-2027, COM(2018) final, Brussels, 2.5.2018: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-modern-budget-may2018_en.pdf
- European Court (1998) Judgment of the Court of 12 May 1998 United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland v Commission of the European Communities Community action programme to combat social exclusion - Funding - Legal basis, Case C-106/96: http://csdle.lex.unict.it/Archive/LW/EU%20social%20law/EU%20case-law/Judgments/20120410-010848_JC_106_96enpdf.pdf
- European Parliament (2010) Council reply to parliamentary question E-6478/2009, 10 March 2010: <https://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=E-2009-6478&language=EN#ref1>
- European Parliament and Council (2018) Regulation (EU, Euratom) 2018/1046 of the European Parliament and of the Council of 18 July 2018 on the financial rules applicable to the general budget of the Union, amending Regulations (EU) No 1296/2013, (EU) No 1301/2013, (EU) No 1303/2013, (EU) No 1304/2013, (EU) No 1309/2013, (EU) No 1316/2013, (EU) No 223/2014, (EU) No 283/2014, and Decision No 541/2014/EU and repealing Regulation (EU, Euratom) No 966/2012, *Official Journal* L 193/1, 30.7.2018: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018R1046&from=EN>
- European Parliament, Council and Commission (1982) Joint Declaration by the European Parliament, the Council and the Commission of 30 June 1982 on various measures to improve the budgetary procedure, *Official Journal* C 194, 28.07.1982.
- European Parliament, Council and Commission (1988) Interinstitutional Agreement of 29 June 1988 on budgetary discipline and improvement of the budgetary procedure, *Official Journal* L 185/33, 15.07.1988.
- European Parliament, Council and Commission (1993) Interinstitutional Agreement of 29 October 1993 on budgetary discipline and improvement of the budgetary procedure, *Official Journal* C 331/1, 7.12.1993.

- European Parliament, Council and Commission Council (1999) Interinstitutional Agreement of 6 May 1999 between the European Parliament, the Council and the Commission on budgetary discipline and improvement of the budgetary procedure, *Official Journal C 172/1*, 18.6.1999.
- European Parliament, Council and Commission (2006) Interinstitutional Agreement between the European Parliament, the Council and the Commission on budgetary discipline and sound financial management, *Official Journal C 139/1*, 14.6.2006.
- Lindner, J. (2006) *Conflict and Change in EU Budgetary Politics*, Abingdon: Routledge.
- Monti M., Daianu D., Fuest C., Georgieva K., Kalfin I., Lamassoure A., Moscovici P., Simonyte I., Timmermans F. and Verhofstadt G. (2017) *Future financing of the EU: final report and recommendation of the High Level Group on own resources*. Brussels: European Commission: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/future-financing-hlgor-final-report_2016_en.pdf
- Single European Act (1987) Single European Act, Treaties establishing the European Communities, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Traité (1970) Traité portant modification de certaines dispositions budgétaires des traités instituant les Communautés Européennes et du Traité instituant un Conseil unique et une Commission des Communautés Européennes, *Journal Officiel L 2/1*, 2.1.1971.
- Treaty (1975) Treaty amending certain financial provisions of the Treaties establishing the European Economic Communities and of the Treaty establishing a single Council and a single Commission of the European Communities, *Official Journal. L 359/1*, 31.12.1977

PŘÍLOHY

Příloha I: Historický přehled rozpočtu EU

1952: Založení Evropského společenství uhlí a oceli. Financováno z odvodu z obratu uhlí a oceli.

1958: Založení Evropského společenství pro atomovou energii a Evropského hospodářského společenství. Roční sestavování rozpočtu se specifickými úlohami pro Komisi, Radu, Parlament a účetní komisi. Financování prostřednictvím příspěvků členských států. Spuštění Evropského sociálního fondu. Rada může schvalovat účetní závěrky udělením absolutoria za plnění rozpočtu.

1962: Zahájení financování zemědělství.

1967: Společenství se slučují s jediným rozpočtovým postupem.

1970: Parlament získává poslední slovo při nepovinných výdajích v rozpočtu. Jsou zřízeny vlastní zdroje k financování rozpočtu prostřednictvím cel a daně z přidané hodnoty (DPH). Rada a Parlament udělují společně absolutorium za plnění rozpočtu. Džentlmenská dohoda o tom, že si Rada a Parlament vzájemně nezasahují do svých interních rozpočtů.

1975: Zřízení Evropského fondu pro regionální rozvoj.

1977: Parlament získává pravomoc zamítnout rozpočet. Společné udělování absolutoria Radou a Parlamentem bylo nahrazeno udělováním absolutoria pouze Parlamentem. Evropský účetní dvůr nahrazuje radu auditorů a auditora ESUO.

1978: Zásada „Žádná rozpočtová položka bez právního základu“ vede ke sporu, který byl v roce 1998 projednán Soudním dvorem a vyřešen finančním nařízením.

1979: První přímé volby Evropského parlamentu. Parlament zamítá rozpočet na rok 1980, zřizuje Výbor pro rozpočtovou kontrolu a uděluje absolutorium jednotlivým orgánům a agenturám místo jediného absolutoria za celý rozpočet.

1984: Rada na zasedání ve Fontainebleau schvaluje „opravu“ pro Spojené království a zvýšení sazby DPH.

1988: Interinstitucionální dohoda o dlouhodobých finančních výhledech, včetně zvýšení pro regionální rozvoj/soudržnost. Rozhodnutí o vlastních zdrojích, které snižuje závislost na DPH a zavádí příspěvky založené na hrubém národním produktu.

1993: Účetní dvůr získává novou pravomoc udělit nebo odmítnout udělit prohlášení o věrohodnosti s cílem potvrdit, že roční účetní závěrka EU je v pořádku.

1998: Odmítnutí Účetního dvora udělit prohlášení o věrohodnosti účetní závěrky za rok 1996 vede k odmítnutí udělení absolutoria Evropským parlamentem a k odstoupení Komise v březnu 1999.

2006: Evropský parlament odmítá nové finanční výhledy, aby před schválením zajistil své politické preference.

2009: Vstupuje v platnost Lisabonská smlouva s nejvýznamnějšími změnami rozpočtových pravidel od roku 1977. Dohodovací postup u ročního rozpočtu znamená, že rozpočty na roky 2011, 2013, 2015 a 2019 jsou schváleny pozdě.

Příloha II: Životní cyklus ročního rozpočtu a udělování absolutoria za jeho plnění, příklad rozpočtu na rok 2019

Leden – březen 2018: Rozpočtový výbor Parlamentu připravuje pokyny pro rozpočet na rok 2019

Duben 2018: Komise dostává od svých útvarů a všech ostatních orgánů a agentur odhady výdajů na rok 2019.

Červen 2018: Komise navrhuje rozpočet na rok 2019 před vypršením zákonné lhůty 1. září.

Červenec 2018: Rozpočtový výbor Parlamentu připravuje mandát pro rozpočet na rok 2019

Září 2018: Rada přijímá svůj společný postoj k rozpočtu EU na rok 2019.

Září – říjen 2018: Rozpočtový výbor Parlamentu a poté plenární zasedání přijímají pozměňovací návrhy.

Říjen – listopad 2018: Dohodovací výbor zasedá tři týdny, ale není schopen dosáhnout dohody, rozpočet není přijat.

Prosinec 2018: Komise urychleně opět předkládá rozpočet na rok 2019 a Rada a Parlament jej přijímají.

Rok 2019: Plnění rozpočtu. Opravné rozpočty přijaté v důsledku změny okolností.

Květen 2020: Komise předkládá účetní závěrku za rok 2019.

Květen – říjen 2020: Účetní dvůr prověřuje účetní závěrku za rok 2019.

Listopad 2020: Účetní dvůr zveřejňuje výroční zprávu za rok 2019 a vydává (či nevydává) prohlášení o věrohodnosti.

Listopad 2020 – leden 2021: Výbor Parlamentu pro rozpočtovou kontrolu pořádá slyšení s komisaři a posuzuje výroční zprávu auditorů a prohlášení o věrohodnosti za rok 2019.

Leden – únor 2021: Hlasování Rady kvalifikovanou většinou o doporučení k udělení absolutoria.

Únor 2021: Výbor Parlamentu pro rozpočtovou kontrolu připravuje usnesení o udělení absolutoria.

Březen 2021: Parlament rozhoduje o udělení absolutoria za rok 2019: 1) udělit, 2) odmítnout, nebo 3) odložit o šest měsíců po dalších šetřeních.

Říjen 2021: V případě odkladu musí Parlament rozhodnout o udělení nebo odmítnutí udělení absolutoria za rok 2019.

Příloha III: Rozpočtové závazky k výdajům víceleté povahy od roku 1988

1988–1992 (ceny z roku 1988)	Celkem (v milionech ECU)	Roční průměr (v milionech ECU)	Výdaje (v %)	Výchozí hodnota v % ve výši 1,28 % HNP	1993–1999 (ceny z roku 1992)	Celkem (v milionech ECU)	Roční průměr (v milionech ECU)	Výdaje (v %)	Výchozí hodnota v % ve výši 1,28 % HNP
Víceleté politiky	9 310	1 862	3,8	3,6	Vnitřní politiky	31 587	4 512	6,0	6,0
Soudržnost	53 140	10 628	21,7	20,4	Soudržnost	176 398	25 200	33,3	33,3
Zemědělství	142 200	28 440	58,1	54,5	Zemědělství	255 570	36 510	48,2	48,2
Jiné politiky	12 488	2 497,6	5,1	4,8	Vnější činnost	32 400	4 629	6,1	6,1
Administrativa	22 700	4 540	9,3	8,7	Administrativa	25 480	3 640	4,8	4,8
Závazky	244 578	48 916			Závazky	529 885	75 698		
Platby	234 679	46 936			Platby	505 238	72 177		
Závazky v % HNP	1,20				Závazky v % HNP	1,28			
Platby v % HNP	1,15				Platby v % HNP	1,22			
„Nerozpočtová položka“ v důsledku závazků nižších než 1,28 % HNP	16 305			6,3	„Nerozpočtová položka“ v důsledku závazků nižších než 1,28 % HNP	0			0
Závazky, jsou-li na úrovni 1,28 % HNP	260 883				Závazky, jsou-li na úrovni 1,28 % HNP	529 885			

Zdroje: Evropský parlament, Rada a Komise (1988; 1993; 1999; 2006), Rada (2013), Evropská komise (2018b)

2000–2006 (ceny z roku 1999)	Celkem (v milione ch EUR)	Roční průměr (v milione ch EUR)	Výdaje (v %)	Výchozí hodnota v % ve výši 1,28 % HNP	2007–2013 (ceny z roku 2004)	Celkem (v milio nech EUR)	Roční průměr (v milione ch EUR)	Výdaje (v %)	Výchozí hodnota v % ve výši 1,28 % HND
Vnitřní politiky	43 830	6 261	6,8	5,7	Konkurenceschopnost	74 098	10 585	8,6	7,0
Soudržnost	213 010	30 430	33,0	27,8	Soudržnost	308 041	44 006	35,6	29,2
Zemědělství a rybolov	267 370	38 196	41,4	34,9	Zemědělství a rybolov	293 105	41 872	33,9	27,8
Životní prostředí a rozvoj venkova	30 370	4 339	4,7	4,0	Životní prostředí a rozvoj venkova	78 239	11 177	9,0	7,4
Předstupní pomoc	21 840	3 120	3,4	2,9	Svoboda, občanství	10 770	1 539	1,2	1,0
Vnější činnost	32 060	4 580	5,0	4,2	Globální Evropa	49 463	7 066	5,7	4,7
Administrativa	33 660	4 809	5,2	4,4	Administrativa	49 800	7 114	5,8	4,7
Závazky	646 190	92 313			Závazky	864 316	123 474		
Platby	641 500	91 643			Platby	820 780	117 254		
Závazky v % HNP	1,08				Závazky v % HND	1,05			
Platby v % HNP	1,07				Platby v % HND	1			
„Nerozpočtová položka“ v důsledku závazků nižších než 1,28 % HNP	119 665			15,6	„Nerozpočtová položka“ v důsledku závazků nižších než 1,28 % HND	189 326			18,0
Závazky, jsou-li na úrovni 1,28 % HNP	765 855				Závazky, jsou-li na úrovni 1,28 % HND	1 053 642			

2014–2020 (ceny z roku 2011)	Celkem (v milionech EUR)	Roční průměr (v milionech EUR)	Výdaje (v %)	Výchozí hodnota v % ve výši 1,28 % HND	2021–2027 (ceny z roku 2018)	Celkem (v milionech EUR)	Roční průměr (v milionech EUR)	Výdaje (v %)	Výchozí hodnota v % ve výši 1,28 % HND
Konkurenceschopnost	125 614	17 945	13,1	10,2	Trh, inovace, digitalizace	166 303	23 758	14,7	12,7
Soudržnost	325 149	46 450	33,9	26,5	Soudržnost	330 642	47 235	29,1	25,3
					Hodnoty	61 332	8 762	5,4	4,7
Zemědělství a rybolov	277 851	39 693	28,9	22,6	Zemědělství a rybolov	254 247	36 321	22,4	19,4
Životní prostředí a rozvoj venkova	95 328	13 618	9,9	7,8	Životní prostředí a rozvoj venkova	82 379	11 768	7,3	6,3
Svoboda, občanství	15 686	2 241	1,6	1,3	Migrace a správa hranic	30 829	4 404	2,7	2,4
Globální Evropa	58 704	8 386	6,1	4,8	Sousedství a svět	108 929	15 561	9,6	8,3
					Bezpečnost a obrana	24 323	3 475	2,1	1,9
Administrativa	61 629	8 804	6,4	5,0	Orgány EU	58 547	8 364	5,2	4,5
					Jiná administrativa	17 055	2 436	1,5	1,3
Závazky	959 988	137 141			Závazky	1 134 583	162 083		
Platby	908 400	129 771			Platby	1 104 803	157 829		
Závazky v % HND	1				Závazky v % HND	1,11			
Platby v % HND	0,95				Platby v % HND	1,08			
„Nerozpočtová položka“ v důsledku závazků nižších než 1,28 % HND	268 797			21,9	„Nerozpočtová položka“ v důsledku závazků nižších než 1,28 % HND	173 765			13,3
Závazky, jsou-li na úrovni 1,28 % HND	1 228 785				Závazky, jsou-li na úrovni 1,28 % HND	1 308 348			

Rozpočet Evropské unie tvoří tři pilíře: jeho výdaje, financování a audit. Tento briefing se zabývá historií rozpočtu, jeho vývojem v rámci víceletého plánování a přípravou ročních rozpočtů. Nabízí pohled na tyto otázky v kontextu měnících se pravomocí Evropského parlamentu v oblasti rozpočtu a rozvoje jeho postupů v oblasti financování a auditu. Již od samého vzniku Evropského společenství v roce 1952 panovalo mezi evropskými orgány a členskými státy napětí ohledně sestavování rozpočtu a existovala silná vazba mezi reformami v oblasti výdajů a reformami v oblasti financování.

PROHLÁŠENÍ O VYLOUČENÍ ODPOVĚDNOSTI

Tento dokument je určen poslancům a zaměstnancům Evropského parlamentu na podporu jejich parlamentní činnosti. Za obsah tohoto dokumentu je výhradně odpovědný autor a nelze jej považovat za oficiální postoj Evropského parlamentu.